

Het verdwijnen van een cultuurvak in het voortgezet onderwijs.

Het demissionaire kabinet heeft een wetsvoorstel ter consultatie gepubliceerd. Men is van zins om het vak CKV, Kunstzinnige Culturele Vorming, als apart examenvak voor HAVO en VWO te laten verdwijnen. Tijd en geld dat vrijkomt moet ten goede gaan komen aan de zogenaamde kernvakken wiskunde, Engels en Nederlands. Een klein bericht, dat velen misschien niet lezen of overslaan, maar dat, indien dit plan doorgaat grote gevolgen zal hebben.

Dit kabinet, waarvan al heel snel bekend werd dat het met cultuur niets op heeft, dit gezien de enorme bezuinigingen die er zijn doorgevoerd en gaan worden, gaat ook ingrijpen in het onderwijs. Maar ook dit is wederom niets nieuws.

In de wijsheid heeft men kernvakken benoemd, die op bijna religieuze wijze heilig zijn verklaard. Deze vakken moeten op grootse wijze aan leerlingen worden gepresenteerd, geleerd, en vooral getoetst worden tot een obligaat minimum niveau om de jeugd van nu op te stuwen in de vaart der volkeren.

Hier tegenover staat de kaalslag voor een vak als CKV dat dan maar moet integreren in andere vakken want scholen behouden een “algemene wettelijke opdracht voor culturele vorming”.

Als het gaat over de culturele vorming heeft de politiek heel wat uit te leggen. Behalve dat ieder bewindspersoon die op Onderwijs terecht komt probeert om zijn/haar ei te leggen en uit te broeden om vooral maar niet vergeten te worden is dit ingrijpen vooral weer vergezeld van de nodige onkunde over wat onderwijs inhoudt. Maar ook dit is niet nieuw.

Onderwijs gaat niet alleen over cognitie maar heeft ook een pedagogische en een didactische taak die onze jeugd moet helpen om als een goed geschoolde mens een plek in onze maatschappij te vinden. Hiertoe is een belangrijk onderdeel de “Bildung”, de opleiding die breed is en hen kennis laat maken met wereld en cultuur en zijn geschiedenis.

Eerder vond er al een kaalslag plaats met betrekking tot het literatuuronderwijs binnen het vak Nederlands en de andere talen. Eisen werden geminimaliseerd. Het aantal boeken dat moet worden gelezen en dan nog in de oorspronkelijk taal is bedroevend weinig. Vakoverstijging en verbinding van diverse vakken is iets dat amper plaatsvindt. Vraag een leerling om geschiedenis, literatuur, filosofie, muziek, kunst, economie, om maar een voorbeeld te noemen, met elkaar te verbinden en sta verbaasd van de reacties en antwoorden. Verbanden

kunnen niet worden gelegd omdat o.a. vormende vakken geen prioriteit hebben, men voorbijgaat aan het belang van deze vakken.

Als men op deze manier gaat ingrijpen in een vak als CKV betekent dit een verder afbraak van het onderwijs. Als de vormende vakken gaan verdwijnen zullen op termijn profielen als het C en M profiel, dat nu ook al wordt vervuild door wiskunde gaan verdwijnen. Niet veel later zullen vakken als muziek, tekenen, levensbeschouwing, godsdienst en filosofie en gym ook geen nut meer hebben in deze neo-liberale maatschappij. Alleen nog kernvakken en bèta-vakken, de rest wordt overbodige ballast. Wat vergeten wordt is dat al deze vormende vakken zin hebben, betekenis geven aan datgene dat noodzakelijk is om als een volwaardig mens in de maatschappij een plaats te vinden.

Maar misschien zie ik het wel te somber. Waarvoor zijn deze vakken nodig als er straks geen bibliotheken meer zijn, theaters, schouwburgen, concertzalen, musea? Ze zijn als het zo doorgaat allemaal wegbezuinigd, hebben geen nut en daarbij leiden we ook geen mensen meer op die musicus willen worden of kunstenaar of filosoof of acteur.

Een nieuwe wereld, een nieuw Utopia, geen plaats, de letterlijk betekenis van Utopia, maar ook voor het leren van de betekenis van dergelijke woorden is dan geen ruimte meer.

Ger van der Heijden, Theoloog en Docent Levensbeschouwing en Filosofie binnen het voortgezet onderwijs